Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 128. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ЛИПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 9, 1983 No. 128. VOL. XC.

Ліґа проти Знеславлення закликає до дії

Філядельфія, Па. — Бюро спеціяльних інвестиґацій при Департаменті справедливости, що його очолює Аллен Раєн, продовжує вживати у судових процесах проти натуралізованих американських горожан східньоевропейського походження, обвинуваченим у співпраці з нацистами, свідчення совєтських свідків та совєтську документацію. У зв'язку з цим Українська Ліґа проти Знеславлення вислала листи до сенаторів і конгресменів та до президента Роналда Реґена і головного прокуратора Віллляма Френч Смита з доманням перевести у цій справі переслухання цього Бюра.

Разом з цим листом Ліґа переслала вище згаданим особам теж копію статті Воррена Раджерса „КҐБ має пожиток із полювання на нацистів", яка була поміщена у „Вайт Гавз Віклі" та у „Філядельфія Інквайрер"; лист Олександри Швед „Чи натуралізовані горожани є повноправними горожанами?"; статтю Пітера Алмонда „На дипломатичному фронті ЗСА боряться з совєтськими фальшуваннями", яка була поміщена 23-го травня ц.р. у „Вашінґтон Тайм" та заяву конгресмена Джана Ешбрука (з „Конґресового рекорду"), що „совєтська евіденція була завжди обманливою і не повинна бути вживана в американських судах".

Члени Ліґи зустрілися 29-го травня ц.р. з представниками орґаізації Американці в Обороні Прав Людини в Україні (АОЛПУ). Метою зустрічі було обговорення допомоги, що її АОЛПУ може дати Лізі у її акціях. Ліґа висловила АОЛПУ признання за рішення помагати Лізі у її акціях і закликає інші організації до такої співпраці.

Незвичайно важливим є те, щоб не тільки організації, але теж поодинокі громадяни писали до своїх сенаторів і конгресменів та домагалися, щоб вони започаткували переслухання у зв'язку з діяльністю Бюра спеціяльних інвестиґацій.

У днях 23-го і 24-го червня ц.р. представники Ліґи відбули поїздку до Вашінґтону для зустрічі з конгресменами і для обговорення справи вище згаданих переслухань.

Представники Ліґи взяли теж участь у нарадах організації Американці за Належний Правний Процес. Ліґа є членом і основником тієї організації.

У цих нарадах взяли участь представники різних етнічних груп, які є стурбовані денатуралізаційними судовими розправами проти їхніх членів.

Українська Ліґа проти Знеславлення разом з організацією Американці за Належний Правний Процес приготовляють меморандум, у якому пропонують правні зміни у вище згаданих справах. Цей меморандум буде вручений членам Сенату і Палати Репрезентантів. Ця акція вимагає коштів і Ліґа звертається до українського громадянства за фінансовою піддержкою. Пожертви на цю ціль слід слати на адресу: Americans Against Defamation of Ukrainians, Inc., P.O. Box 2142, Jenkintown, Pa. 19046.

„Заповіт" другого голокосту

Корал Спрінґ, Фльорида. — У місцевому часописі „Сан-Сентінел" з датою 24-го травня 1983 року редакція помістила повного листа Антоніни Гусак під заголовком „Заповіт другого голокосту". Авторка звертає увагу на те, що постійні статті та телевізійні програми про жидівський голокост в Другій світовій війні пригадують їй інший голокост, що про нього мовчить світ — Великий голод в Україні у 1932-33 роках.

„У той час", — пише А. Гусак, — не було війни, не було ніякої ворожої окупації України, тільки совєтська влада постановила знищити український нарід, а зокрема тих, які противилися колективізації сільських господарств".

Далі авторка листа пригадує, що багато західніх кореспондентів не подавало вірних і своєчасних інформацій про голод в Україні або подало їх далеко пізніше. Вона вказує на те, що Волтер Дюранті, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", а за ним й інші ліберали-журналісти з „Нейшен" і „Ню Ріпаблік" переконували своїх читачів, що вістки про голод в Україні — це ворожа пропаганда.

А. Гусак пише, що тепер у 50-річчя того другого голокосту, в якому згинуло 7 мільйонів українців, вона має борг перед своєю родиною, приятелями та мільйонами невинних жертв — звернути увагу світу на небезпеки, які приносить комунізм.

НА СОЮЗІВЦІ

Хлопці перебрали віллю „Львів" від дівчат

Таборовики з братчиками і комендантокою Лідією Бойко (справа)

Союзівка. — Ще не затих гомін пісень, що ними дівчатка закінчили своє двотижневе таборування тут у затишній віллі „Львів", як група хлопців у віці від 6½ до 13 років почала розташовуватись у тих же приміщеннях на свою двотижневу туру.

Офіційне закінчення дівочого табору у віковій групі 7 до 11 років відбулось в присутності родичів в суботу, 2-го липня. Гарним пописом віршів, танків і скетчів дівчатка розпрощались із Союзівкою та поїхали домів. Раніше цього тижня їх відвідали головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, головний радний Володимир Квас і управитель Союзівки Юрій Прокопець.

Вже в неділю, 3-го липня, 14 хлопців почали табору-

(Закінчення на ст. 4)

Появилося становище „Українського Слова"

Париж, Франція. — Тижневик „Українське Слово", який появляється в Парижі і являється виразником політичної думки Організації Українських Націоналістів (мельниківців), опублікував у числі з 26-го червня ц.р. на видному місці першої сторінки „Наше становище", у якому видавництво, перевівши аналізу комуно-московського наступу на визвольно-революційний рух під час Другої світової війни, відмежовується від полемічних матеріялів про ці болючі події і заявляє, що не буде таких матеріялів публікувати. При тому речники видавництва закликають всі пресові органи „також покласти, врешті, край цьому моральному взаємознищенню".

Газета стверджує, що „протягом останнього часу на сторінках „Самостійної України" в Чикаго опубліковано ряд матеріялів, які насамперед заторкують цю нашу боротьбу під час Другої світової війни, постатей, які в ній брали участь і загинули, тодішні події. Ці матеріяли, писані іноді під псевдонімами, часом в необ'єктивному насвітленні, кидають підозріння на весь наш тогочасний визвольний рух, ніби він діяв під впливами совєтського НКВД, був просякнутий ворожими агентами. З жалем стверджуємо, — пишеться далі у згаданому становищі, — що такі писання приносять шкоду ОУН і стоять у повній суперечності з постановами останнього Великого Збору Українських Націоналістів (1979) як і з постановами ПУН з 19-20-го лютого 1983 року ("...полеміку на сторінках наших видань не є вказаним дальше продовжувати...")".

На вступі видавництво „Українського Слова" підкреслює, що „Москва вже протягом довгих років намагається знецінити, скомпромітувати боротьбу нашого визвольно-революційного руху під час Другої світової війни, приписуючи йому насамперед співпрацю з нацистами, застосування терору, а то й масове нищення 'невинних' людей і цілий ряд інших злочинів. Ця кампанія проводиться систематично й пляново, з метою переконати молоде покоління в Україні, що учасники українського визвольного руху були звичайними бандитами, вбивцями, фашистськими колябораитами".

У становищі порушується цілий ряд інших проблем, обговорення яких може причинитись до загального відпруження в українському політичному і громадському житті в діяспорі, якщо буде добра воля заінтересованих сторін. Деякі українські речники заявляють, що українська діяспора стоїть напередодні Конґресу СКВУ і згадане „Становище" може стати вихідною точкою для започаткування переговорів і полагодження спорів між поодинокими політичними угрупуваннями та громадськими установами.

В Афганістані загинув український поет і вояк О. Стовба

Балтимор, Мд. — Квартальник „Смолоскип", видання Української Інформаційної Служби, присвячене обороні людських прав в Україні і в Східній Европі, помістив у числі 19-му (весна-літо 1983 рік) інформаційну статтю Богдана Ясеня, у якій між іншим говориться, що не зважаючи на приховування інформацій совєтською владою про затяжну і криваву війну в Афганістані, вістки про цю війну, вбитих і поранених доходять різними шляхами до населення в СССР.

Олександер Стовба

Зрештою, — пише у статті Б. Ясень, — „на цвинтарях виростають нові могили з дивовижними і тривожними написами, як, наприклад, народився в 1962 помер в 1982 році. І хоч на обелісках не зазначено, що 'помер геройською смертю в Афганістані', кожний житель СССР здогадується звідки привезені ті тисячі мертвих тіл їхніх синів". Автор згаданої статті пише, що тепер чим-

(Закінчення на стор. 4)

У світі

ОФІЦІЙНІ ПРЕДСТАВНИКИ Департаменту оборони повідомили в середу, 6-го липня, що великі американські маневри з участю єгипетських, суданських, оманських і сомалійських військ відбудуться цього літа. Маневри відбудуться на територіях чотирьох вищеназваних країн з метою випробувати наземні, повітряні та морські частини швидкодіючих сил в найгарячішу пору року в складних умовах пустелі.

АМЕРИКАНСЬКІ ТА ЄГИПЕТСЬКІ офіційні особи повідомили, що ЗСА постановили дати Єгиптові 100 мільйонів долярів економічної допомоги на закінчення будівництва четвертої частини електростанції силою 600 меґаватів в Ізмаїлії, містечку на Суезькому каналі. З американською допомогою збудовані також дві інші частини цієї електростанції разом на 150 меґаватів. З допомогою ЗСА були збудовані також інші електростанції в Єгипті загальною потужністю 2,000 меґаватів.

ЗГІДНО З БРИТАНСЬКОЮ щорічною заявою про військовий бюджет, Британія цього року витратить на оборону 25,6 більйона долярів. Це буде найбільший військовий бюджет країн Західньої Европи. Проголошуючи ці дані, міністер оборони Майкл Гезелтайн сказав: „Британські та німецькі чиборці дали своє схвалення у формі масової підтримки політики відстрашення з позиції сили". Підкреслюючи, що безпека „не є дешевою", міністер заявив, що без забезпечення миру „безпідставно говорити про більше домів чи лікарень".

КОЛИШНІЙ ЛІДЕР ЗАБОРОНЕНОЇ профспілки „Солідарність" Лех Валенса знехтував розпорядженням польських властей повернутися на працю. Валенса, як відомо пішов на відпустку без дозволу на це дирекції корабельні в Ґданьську, де він працював електриком. В інтерв'ю кореспондентам на місці свого відпочинку над озером біля місцевости Соколув Подляскі, 70 миль на схід від Варшави. Валенса сказав, що після тривожних днів зустрічі з Папою він був дуже втомлений і попросив відпустку. Спочатку його начальник погодився, але потім керівництво корабельні заперечило. „Якщо мене звільнять з роботи, я подам справу до суду", — заявив Валенса.

МИХАЙЛО ПОПЧУК ПОКІНЧИВ САМОГУБСТВОМ ПІСЛЯ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Линн, Масс. — „Дейлі Ньюз", нюйоркська газета, і „Стар Леджер", щоденник з Нюарку, повідомили у числі з 7-го липня ц.р., що 63-річний натуралізований американець українського походження Михайло Попчук, ставши перед загрозою відібрання йому громадянських паперів і обвинуваченням його у злочинній діяльноті під час Другої світової війни, особливо у винищуванні цивільного, зокрема жидівського населення, покінчив самогубством у своєму помешканні, застрелившись кулею з 22-калібрового кріса.

Мертвого мужа знайшла на помешканні його дружина і повідомила про випадок поліцію. „Усе виглядає на самогубство, вистріл з рушниці в голову" — заявив д-р Едвард Рафферті, якого покликала поліція для встановлення причини смерти М. Попчука.

Департамент справедливости, зглядно Бюро спеціяльних інвестиґацій Аллена Раєна, подало скаргу до суду на М. Попчука, закидаючи йому співучасть у злочинах під час Другої світової війни в Україні в роках 1941-44.

Названа вгорі нюаркська газета пише, що М. Попчук прибув до ЗСА через Канаду в 1954 році і заявив в Баффало еміграційним чинникам, що він поляк і під час війни жив в Польщі і Німеччині. Речники Департаменту справедливости призналися, що документацію з обвинуваченням Попчука у злочинах вони отримали із Совєтського Союзу.

Коль звітує про зустріч з Андроповим

Москва, СССР. — Канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль заявив у середу, 6-го липня, що його переговори з совєтським лідером Юрієм Андроповим не внесли нічого нового в питання розміщення ракет чи в будь-яку іншу проблему, але не зважаючи на це, вони були корисні для обговорення цих проблем безпосередньо для обидвох лідерів, щоб знати повноту поглядів другого.

Канцлер Коль висловив свої міркування про зустріч з Андроповим та іншими совєтськими лідерами на пресовій конференції перед від'їздом з Москви до Києва, його другої та останньої зупинки цих офіційних державних відвідин.

Так само як західньонімецькі та совєтські заяви, опубліковані за останні кілька днів, відповіді Коля на пресконференції ясно говорять про те, що виміна поглядів була відвертою. Коль, який прийшов до влади в жовтні минулого року на чолі правоцентристської коаліції, також передав совєтським лідерам західньонімелцький консервативний погляд і громадянську щирість, яку вони рідко чують від інших европейських відвідувачів.

Канцлер Західньої Німеччини сказав, що переговори були „дуже щирою розмовою, дуже прямі".

„Це не була розмова між дипломатами, а між двома особами дуже ясною мовою, а це може допомогти осягнути порозуміння і угоду".

Канцлер Коль був першим діячем Західньої Европи, який зустрівся з Андроповим від часу, коли він став найвищим совєтським лідером у листопаді минулого року після смерти Леоніда Брежнєва.

Коль не мав жадних пояснень відносно невизначеної хвороби, яка перешкодила Андропову бути присутнім на переговорах першого дня, але про саму особу Андропова сказав: „Я зустрів людину, яка говорила точно до теми, яка була обізнана з усіма подробицями обговорюваного предмету, яка була обізнана з цифрами і датами і могла користатися ними як доказами".

В Америці

САМАНТА СМИТ, 11-річна американка, яка писала листа до совєтського лідера Юрія Андропова в справі миру і припинення нуклеарного озброєння і отримала від нього зворотного листа із запрошенням відвідати літом ц.р., Совєтський Союз, від'їхала в четвер, 7-го липня зі своїми батьками до СССР. Вона, як інформують кореспонденти, буде прийнята Ю. Андроповим та іншими совєтськими лідерами на спеціяльній авдієнції, а її побут використає совєтська преса для підкреслення мирних заходів Совєтського Союзу. С. Смит, розмовляючи з журналістами, заявила, що вона везе для своїх ровесників в СССР подарунки, а також окремий подарунок для Андропова.

ШАНСИ НА ПЕРЕВИБІР президента Роналда Реґена значно зросли в останніх трьох місяцях, не зважаючи на те, що він формально не проголосив ще своєї кандидатури. Опити переведені різними дослідними інституціями говорять, що Р. Реґен, сьогодні переміг би сен. Джана Ґленна різницею голосів 44 до 42 відсотків, а Волтера Мондейла 48 до 39 відсотків. Спостерігачі підкреслюють, що ще на початку квітня ц.р. Ґленн перемагав Реґена 50 до 37 відсотків. У демократичному таборі на передове місце висувається Ґленн, сенатор з Огайо і колишній астронавт, хоч в деяких стейтах В. Мондейл все ще веде перед.

РЕЧНИКИ ДЕРЖАВНОГО департаменту заявили, що рух спротиву проти сандіністського уряду в Нікараґуа зростає і тепер нараховує від 8 до 10,000 осіб, які активно включилися в боротьбу прокомуністичного уряду підтримуваного політично і матеріяльно, а головно зброєю, Москвою і Кубою. У цьому ж повідомленні говориться, що доставa совєтської зброї до Нікараґуа й інших центральноамериканських країн значно збільшилася в порівнянні з минулим роком. Загально здогадуються, що частина совєтської зрбої перекидається до таборів марксистських партизанів в Ель Сальвадорі і що взагалі Нікараґуа служить центральним пунктом для розприділу зброї для лівих рухів в Латинській Америці. Крім того Москва і Гавана перекинули до тієї країни значну частину своїх старшин і техніків для вишколу партизанів із Сальвадору та інших країн.

РЕЧНИКИ НАСА, СТУДІЮЮЧИ звідомлення астронавтів, які брали участь в полетах міжпростірних кораблів „Колюмбія" і „Челленджер" ствердили, що не всі, але дехто з астронавтів хворіють під час лету і після приземлення на досі ще не виявлену хворобу. У них симптоми завороту голови, нудота, горячка, біль мускулів тощо. Відповідальні чинники шукатимуть за причиною тієї хвороби, бо якщо вона триватиме в майбутньому, то на цьому терпітимуть програми полетів. Крім того НАСА побоюється катастрофи, яка може трапитися при приземленні корабля, якщо астронавти будуть у фізичній недиспозиції.

ШУЛЦ РОЗЧАРОВАНИЙ

Каїр, Єгипет. — Державний секретар Джордж Шулц закінчив у четвер, 7-го липня, свою подорож на Близький Схід, заявивши: „Я не можу вказати на будь-який конкретний успіх".

Після зустрічі з ізраїльськими лідерами в Єрусалимі секретар Шулц заявив на пресовій конференції, що його тішать вислови підтримки, які він чув під час своєї подорожі відносно виведення всіх чужинецьких військ з Ливану. Але він признав, що його чотириденна подорож у цей район не дала жадних позитивних наслідків у досягненні цієї мети.

„Я хотів би мати можливість повідомити, що ми бачимо якийсь рух у напрямі одночасного виведення, але я не можу дати такого повідомлення", — заявив Шулц перед від'їздом до Вашінґтону.

Хоч секретар Шулц представляв свою подорож як спробу зібрати якнайбільше інформації — а сьогодні він висловив задоволення з приводу цього, що розмови про проблеми Близького Сходу продовжуються — офіційні особи, які супроводили Шулца сказали, що він надіявся на якийсь поступ у випрацюванні форми виведення чужинецьких військ з Ливану.

Шулц залишив Близький Схід в основному в такому самому стані, як він був два тижні тому перед його приїздом зі всеслабіючою обіцянкою Ізраїля дотримуватися угоди про виведення військ та без жадної надії на покращання становища. Одна офіційна особа, супроводжуюча Шулца, визначила положення коротко: „Сумно".

Згідно з думкою багатьох американських офіційних осіб, напруження в цьому районі зростає. Вони побоюються, що тверда відмова Сирії розглянути проблему виведення її військ з Ливану, підсилена ізраїльськими рішучими заявами обороняти свої інтереси та залишитися на довше на зайнятих позиціях, може означати, що угода між Ізраїлем і Ливаном, укладена в травні, ніколи не здійсниться.

Хочуть обмежити авторитет Арафата

Туніс. — Високий представник Палестинської Визвольної Організації заявив у понеділок, 4-го липня, що лідер організації Ясір Арафат погодився щонайменше на одну із основних вимог бунтівників у Фата, його партизанської організації.

Речник заявив, що шестичленна комісія посередництва, послана ПВО до Сирії, запропонувала утворення об'єднаної комісії з представників вірних Арафатові і представників бунтарів, яка підготовила б матеріяли до наступного скликання загальної конференції Фата, чого вимагають збунтовані проти Арафата і його політики багато високих керівників.

Бунтівники хочуть, щоб організація вислухала їх критику керівництва Арафата, його політики відносно Ізраїля, а також вислухала їх вимоги обмежити авторитет і контролю Арафата відносно використання фінансів організації.

Комісія на своїх зустрічах з сирійськими офіційними особами і бунтівниками

(Закінчення на стор. 4)

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД НА СТОРІНКАХ „СВОБОДИ"

РОЗСТРІЛИ Й АРЕШТИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

Розстрілюють голодних селян за те, що вони „крадуть" збіжє

Вівторок, 10 січня 1933 р.

Берлін (Німеччина). — Тут одержано відомости з радянської України, що большевицькі суди знову засудили багатьох українців на кару смерти за „крадіж" збіжа з державних склепів. Голодних людей від такої „крадіжі" не стримує навіть загроза кари смерти.

В Умані, наприклад, засуджено на кару смерти трох селян за „крадіж" збіжа, в Кобиляках на Полтавщині чека розстріляла двох робітників „за агітацію серед українських селян проти радянської влади" й т. д. Майже всі місцеві відділи чека на Україні знову перевели численні арешти серед українців безпартійних і членів комуністичної партії. Арештованим закидують, що вони пособляли селянам ховати від комуністичної влади збіже.

Знову почалися масові арешти та висилки за межі України свідомого українського селянства, робітництва й навіть радянських урядників та членів комуністичої партії. Більшість арештів, висилок за межі України й розстрілів переводиться по постанові чека, і їх справи не доходять навіть до радянського суду.

КОЖДА ТРАКТОРНА СТАНЦІЯ В РАДЯНЩИНІ БУДЕ ОСІДКОМ ЧЕКІСТІВ

Радянська влада призначує комісарів-чекістів слідкувати за працею селян

Понеділок, 16 січня 1933

Москва (СССР). — Центральний Комітет Комуністичної Партії постановив утворити нову владу на тракторних станціях радянщини. На всі станції будуть призначені спеціяльні комісари з помічниками. Їх обов'язком буде: забезпечувати виконання завдань радянської влади, які вона даватиме колхозам та совхозам; вести боротьбу з саботажем селянства; організувати комуністів та комсомольців на місцях; провадити політичну пропаганду й слідкувати за тим, щоб ретельно переводилися кари на ріжних саботажників, „куркулів" та взагалі ворогів радянської влади.

Кожний комісар на тракторній станції буде мати трох помічників. Комісар і помічники призначатимуться з числа місцевих відомих комуністів, а всі вони будуть підлягати в Москві спеціяльно для цього призначеному чекістові, що зватиметься помічником комісара по хліборобству.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Невдала місія Шулца

Після кількаденної дипломатичної місії на Близькому Сході державний секретар Джордж Шулц вернувся до Америки без будь-якого домовлення із Сирією про евакуацію сирійських і палестинських збройних сил з Ливану.

По п'ятьох годинах інтенсивної конференції з сирійським президентом Гафез ель-Ассадом, який категорично заявив, що Сирія не відтягне своїх збройних сил із Ливану. — Шулц одверто заявив, що „нічого не осягнено". Точкою, що посилювала спротив Сирії, мало бути порозуміння між Ливаном та Ізраїлем минулого травня про евакуацію ізраїльських збройних сил з Ливану, якого то порозуміння архітектом був державний секретар Шулц. На думку сирійського уряду, це порозуміння порушило принцип ливанської суверенности.

У цій ситуації, ізраїльські урядові чинники нарікають на американців, які, мовляв, запевнили їх, що як Ізраїль погодиться на евакуацію своїх збройних сил, Сирія зробить це саме. Ізраїль є цієї думки, що державний секретар Шулц, забагато часу витратив на переконування Ізраїля, а замало часу присвятив Сирії. Ці самі ізраїльські урядові чинники заявляють, що Ізраїль не забере своїх збройних сил, а навпаки, розмістить їх у більш вигідному стратегічному положенні, сподіваючись нової війни зі Сирією.

З другого боку, сирійці обвинувачують американців, що, допомагаючи осягнути це ливансько-ізраїльське порозуміння, вони на ділі допомогли Ізраїлеві перебрати суверенність над Ливаном. Вони твердять, що Сирія відтягне свої війська з Ливану тільки тоді, коли Ізраїль забере всі свої частини з цієї країни.

Не треба забувати, що Сирія має потужного союзника, а це Совєтський Союз, який був і є головним постачателем зброї для Сирії. Москва не доставляє зброї будь-кому без власного політичного інтересу. Від часу, коли з Єгипту Анвар Садат прогнав совєтських „дорадників", СССР втратив політичний ґрунт під ногами на Близькому Сході. Крім того, під час ізраїльсько-сирійської війни в Ливані, совєтська зброя в руках сирійців виявилася куди гіршою щодо якости та ефективности від американської зброї. Це ж саме, коли порівняти американські бойові літаки, що ними користувалися ізраїльтяни, зі совєтськими літаками, які не дорівнювали американським бойовим літакам.

Очевидно Москва всеціло є „протектором" Сирії, і можна сміло твердити, що до двократної невдачі державного секретаря Шулца в Сирії причинилася Москва.

В обличчі цих невдач Уряд президента Реґена мусить шукати за новим підходом, щоб розв'язати ливанську трагедію. У Вашінґтоні панує переконання, що продовжена окупація Ливану ізраїльськими і сирійськими військами доведе до поділу Ливану та евентуальної втрати суверенности і політичної незалежности.

Покищо можливості Америки в розв'язці цього неймовірно заплутаного питання дуже обмежені. Єдиною надією для ЗСА залишаються деякі арабські країни, як Савдійська Арабія та Йорданія, які є в приязних стосунках до Америки — і почерез них Вашінґтон може впливати на Сирію.

Але і цей підхід не надійний, бо досі ані Йорданія, ані Савдійська Арабія, хоч як намагалися, не могли переконати Сирії прийняти американські пропозиції на евакуацію усіх чужинецьких збройних сил, включно з озброєними відділами Палестинської Визвольної Організації.

Якщо це правда, що сьогодні в Сирії є понад 5,000 совєтських „дорадників", то це означає, що Москва всеціло заанґажована по стороні цієї країни, і тим самим вигляди на очищення Ливану з чужинецьких збройних сил є тепер більше скомпліковані як будь-коли перед тим.

КУБИНСЬКІ РЕЧНИКИ дали до зрозуміння, що вони від тепер гостріше каратимуть перехоплювачів літаків, щоб таким чином зменшити повітряне піратство, яке в останніх трьох місяцях значно збільшилося. Часто трапляються випадки, що звичайні кубинські емігранти, які прибули до ЗСА з великою хвилею емігрантів в 1979 році, затуживши за батьківщиною і рідними і не маючи змоги ні грошей для повернення на Кубу, хапаються скрайности і, придбавши зброю чи вибуховий матеріял, або тільки вдають, що такий матеріял посідають, перехоплюють літаки американських повітряних ліній переважно з Маямі на Фльориді і скеровують їх на Кубу. Американські чинники із задоволенням прийняли рішення Куби, бо це причиниться до зменшення повітряних злочинів.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Іван Боднарук

ДО 50-РІЧЧЯ ПОСТАННЯ ГІТЛЕРИЗМУ В НІМЕЧЧИНІ

Дня 30-го січня 1983 року, себто в 50-річчя приходу до влади Гітлера в Німеччині, президент Ізраїля Іцак Навон заклйкав жидів до зміцнення цієї держави, що„становить собою все те, що Гітлер намагався знищити. Навон заявив, що ізраїльський уряд буде й далі настоювати на покаранні нацистських воєнних злочинців на те, щоб воно послужило наукою молодим поколінням, які не знають чи не пам'ятають про злочини Гітлера у відношенні до жидів. Час від часу світова преса приносить вісті, що серед німецького народу нацизм ще не перевівся. І хоч минуло вже 50 років від часу, коли народився кошмарний режим гітлерівців, понурий привид його появляється ще й нині.

Нацизм — це політична доктрина расової супремації й диктатури. Слово „нацизм" — це скорочена форма німецької назви націонал-соціялізму NSDAP (Націонал-Соціялістична Німецька Робітнича Партія). Зорганізувалася вона в 1920 році, коли Німеччина переживала економічний і політичний занепад в наслідок програної Першої світової війни. Гітлер розвинув програму нацизму в своїй книзі „Майн Кампф" (1925-1927). Він назвав германські народи расою арійців, вищою від інших народів, і склав плян нового озброєння Німеччини, злуку усіх німців у тоталітарній державі під абсолютною контролею своєю і нацизму та став думати про здобуття світу німцями. Його партійна організація мала одягнені в бурі сорочки штурмові відділи SA (Sturmabteilungen), одягнені в чорний одностерій ешелони безпеки SS (Schutzstaffel) і Ґестапо, себто таємну державну поліцію (Geheim Staatspolizei). Крім Адольфа Гітлера, до вождів партії включилися Йозеф Ґеббельс, Герман Ґерінґ, Рудольф Гес і Гайнріх Гімлер. Перший із названих був нацистським міністром пропаґанди. У 1921 році зробив докторат в університеті Гайдельберґу, а 1922 року включився до партії Гітлера. Він мав повну контролю над радіо, театром, кіном, пресою і мистецтвом. Коли 1-го травня 1945 року впав Берлін, Ґеббельс із жінкою і дітьми зажив отрую.

Дня 6-го березня 1919 року представники нового уряду Німеччини зібралися у Ваймарі й, накресливши нову конституцію, проголосили створення Ваймарської республіки. Вони теж ратифікували Версальський договір, згідно з яким звернено Франції Альзацію і Льотаринґію, зліквідовано німецькі колонії, обмежено кількість війська й рішено заплатити величезне воєнне відшкодування. Але велика частина німецького народу були проти Ваймарської республіки. В 1920 і 1923 роках серед робітників вибухли комуністичні заворушення, але закінчилися вони невдачею. А 1923 року нацисти з Гітлером на чолі зробили замах, т. зв. пуч, але він не вдався. Воєнні репарації і занепад міжнародної торгівлі в 1923 році довели до страшної інфляції. Вона припинилася, коли зреформовано валюту, але середня кляса населення економічно була зруйнована. Це причинилося до зросту партії Гітлера. Сила нацистів ще більше зросла, коли в 1929 році прийшла велика депресія. У 1930 році вони стали в Райхстаґу другою партією щодо сили. В 1932 році Гітлер виграв, діставши третину голосів, а 30-го січня 1933 року його було назначено канцлером. Уночі 27-го лютого хтось підпалив будинок Райхстаґу. Були познаки, що зробили це самі нацисти, але Гітлер обвинувачував комуністів, і їх незабаром поставлено поза законом. У виборах 5-го березня нацисти здобули більшість у Райхстаґу, а в 1934 році дістав Гітлер титул райхсфюрера.

Нацисти назвали Німеччину Третім Райхом, мовляв, першим була свята римська імперія німецького народу, а другий тривав у роках від 187: до 1818. Жидів усунено з публічного життя. У 1933 році Німеччина вийшла зі Союзу Народів і анулювала Версальський трактат. У 1935 році привернено обов'язкову військову службу. Нацисти стали єдиною леґальною партією, держава перебрала контролю над економічним життям держави, молоддю, школами, пресою, церквою і судівництвом. Німецьке військо зайняло окуповану альянтами Надренію. У 1936 році заключено тісний союз з Італією,і гітлерівці почали анексувати країни, де населення розмовляло по-німецьки. Їх агресія увійшла в кінцеву стадію, коли у вересні 1939 році Гітлер зайняв Польщу й розпочав Другу світову війну. Під ударами німецької армії впала Бельгія, Голляндія, Данія, Норвеґія, Франція, і велика частина північної Африки і Совєтського Союзу. У ґрудні 1941 року приступила до війни Америка, коли союзниця німців Японія підступно збомбардувала Перл Гарбор. Але в 1943 році війська Совєтського Союзу побили німців під Сталінградом, і вони почали на всіх фронтах відступ. Дня 7-го травня 1945 року Гітлер закінчив самогубством і Німеччина скапітулювала.

На конференції у Потсдамі переможці поділили Німеччину на чотири військові окупаційні зони, а те-

(Продовження на ст. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про нашу байдужість у важливій ділянці

Ми ніяк не доцінюємо важливости спорту у сьогоднішніх обставинах не тільки для здобуття спортових осягів, а тим і слави, але також як політичного чинника. На жаль, наша спільнота у вільному світі тепер чомусь до спорту байдужа: залишається, звичайно, лише у ролі пасивного глядача, а свою активність висловлює голосом із прихильністю до тієї чи іншої дружини, або поодиноких спортовців. Скільки років ми вже перебуваємо у країнах, які мають найкращих спортовців у різних ділянках, а все ж українців серед них ще дуже, а дуже мало, хоча вони мають такі самі можливості вибитися, як їхні товариші із інших меншин, — бо у спорті немає меншинної сеґреґації, якщо мова про здобування рекордів.

З якою радістю вишукуємо тут і там українські прізвища, хоча між справжніми першунами світового маштабу їх таки немає, можливо за виїмком гокею. У чому тут причина? Чи з браку фізичних сил, браку завзяття, фондів, чи це тільки вияв загальної нашої байдужости до спорту?

Коли на це питання не маємо певної та готової відповіді, то, однак, без ніякого сумніву можна ствердити, що наша спільнота з повною байдужістю ставиться до важливости політичного чинника у спорті. Пригадаймо лише,як у нас є мало зацікавлених міжнародними спортовими змаганнями, у яких беруть участь спортовці з СССР, а між ними майже завжди спортовці-українці. Там, де є особлива нагода протестувати проти цього, що вони ніколи не виступають як представники України, де є можливість інформувати інших учасників змагань і публіку про російський і совєтський колоніялізм — нас з'єднано і пляново у такій акції немає. Найкращим того доказом є Олімпіяди та інші міжнародні змагання.

Останнім таким ще дуже живим виявом нашої байдужости до цієї ділянки — це міжнародні спортові змагання університетської молоді п. н. „Універсіяда" в Едмонтоні, про які інформує тепер преса.

У нашому щоденнику з датою 8-го липня ц. р. подано інформацію про пресову конференцію представників совєтської екіпи, причину до якої дали летючки про українських спортовців у складі дружини Совєтського Союзу і про питання участи України у тих спортових ігрищах, роздавані представником Української Інформаційної Служби „Смолоскип". Але, як ствердив представник „Смолоскипу" ред. О. Зінкевич на пресовій конференції, де прибуло кількасот журналістів з багатьох країн світу, — він там був єдиним українським журналістом. Ні один український пресовий орган не делеґував туди свого представника навіть з української преси міста, в якому відбувалися спортові ігрища такого великого маштабу.

Яка шкода, що прогайновано таку чергову нагоду для пропаґанди української справи! Яка шкода, що таке сталося не перший вже раз. І тут таки винувата є наша загальна байдужість.

Але в наступному році мають відбутися в Лос Анджелесі літні Олімпійські Ігрища, а з ними чергова нагода для дії. Спортові журнали в нашій країні вже від довшого часу розписуються про підготову американських спортовців до цих змагань, які тепер мають також сильно політичний характер. Відбуваються вишколи, елімінаційні змагання у всіх ділянках спорту. Серед тих, які сьогодні так інтенсивно підготовляються до спортового двобою із совєтським „імперіялізмом" у спорті, не бачимо, однак, українських прізвищ. Отже знову „наші" будуть лише у репрезентації СССР.... Усе ж повний рік часу дає нам можливість зробити щось у цьому напрямі, щоб ми з'єднано і розумно використали можливість до змагань на політичному відтинку.

Коби лише не та байдужість.

О-КА

Ф. Любинецька

„УЧІТЕСЯ, БРАТИ МОЇ"

(Думки на закінчення шкільного року)

Уся українська преса переповнена статтями і звідомленнями про вшанування українською громадою жертв голодової облоги України в 1932-1933 роках. Але життя нашої діяспори пливе різними руслами і вони також вимагають нашої повсякчасної уваги.

От закінчився шкільний рік. Вулиці міст ще так недавно були „в полоні" градуантів, які в своїх тоґах і рогатих беретах проходжувалися по вулицях міст, їздили у різні кольори і взори помальованими автами, що безупину трубіли, розголошуючи всім і вся про їхні шкільні осяги, про їхні дипломи. Оглядаючи тих щасливців, зароджується у нас така думка: „А як же з нашими випускникам?"

Безперечно, багато з них вийшло з наших українських шкіл, але й немало їх було й поміж американськими ґрадуантами. Немало бо наших батьків не усвідомлювали чи не усвідомлюють як слід значення ролі української школи у виховному і навчальному процесі дитини.

А у висліді? Українське шкільництво почало особливо в останніх роках швидко підупадати. І коли ми тепер вже сьогодні не присвятимо йому належної уваги, воно може скоро вже й зовсім змаліти. Бо яке майбуття українського шкільництва, коли в 1-ій клясі української школи є п'ятеро дітей, а в ІІ-ій клясі цілоденної католицької школи є четверо дітей, які володіють українською мовою!

В основу існування кожної школи кладемо бажання батьків українську школу організувати і її утримувати. Однак при слові „утримувати" більшість батьків розуміє тільки забезпечення і збирання фондів. Таке однак розуміння далеке від істоти справи.

Але хоч яка важлива матеріяльна сторінка існування школи, то сам тільки матеріялізм школи при житті не втримає. Тут потрібне щось більше.

Що ж воно таке?

Це в першу міру свідома переконливість батьків, щоб передати своїм дітям дещо зі свого духового „я", щоб бачити в них самих себе тільки, як висловився один пластовий діяч,„на вищій спіралі". А те духове українське „я" („на вищій спіралі") може у великій мірі передати тільки українська школа, а не американська. Та саме переконання тут не вистачальне. Воно, це переконання, мусить ще проявитись у конкретній праці, якої ніхто крім батьків при співпраці учителів і інших громадських установ не виконає. Так було в 50-их роках тут в Америці, коли власне переважно самі батьки були ініціяторами і співорганізаторами всіх наших шкіл. Пригадую, як до мене приступив на українській оселі батько дітей у шкільному віці і запитав:

— Я довідався, що пані є учителькою (така то була тоді форма звертання), чи не можете ви вчити в нашій новоствореній українознавчій школі?

А чи він був один такий батько?

І це власне приречене бажання батьків українські школи організувати і ця безперебійна праця їх побільшувати причинились до цього, що у кожній майже місцевості, де поселились українці, поставала й українська школа.

А чи ж не було це ділом батьків, що піднеслось на вищий рівень навчання українознавства в цілоденних українських католицьких школах? Не раз вони їздили до нашої Митрополії у Філядельфії у цій справі, не жалуючи ні труду, ні грошей. А засновування цілоденних середніх шкіл при наших парафіях могло обійтись без видатної допомоги батьків?

Коли вирішено, що треба продовжити навчання в суботніх українознавчих школах з 8-го до 11, 12 років, батьки таке рішення радо приймили. А всі опікунчі гуртки (спонзори) українознавчих шкіл (Рідна Школа, Самопоміч, Пласт, СУМ), чи ж не взяли в них участи і батьки? На шкільному з'їзді у 1953 році в Ню Йорку, на якому встановлено надбудову українознавчих шкіл Шкільну Раду, теж брали участь і батьки як делеґати „від установ, що займаються курсами і школами українознавства („Школи і курси українознавства в ЗСА",1954, ст. 3). Про те вчасне завершення українознавчого шкільництва писала Лариса Онишкевич „... Ніхто, крім українців, не має центральних установ на цілу країну для керування педагогічними плянами, програмами, підручниками і т. п. Поляки щойно тепер організують таку централю. Справді, українська шкільна система з власною Шкільною Радою є унікальна..." („Пластовий Шлях" 1979, ч. 37)

Коли в початках 60-их років виявилась потреба допливу нових кадрів учительських сил для українських шкіл, у деяких місцевостях поставали (Ню Йорк Чикаго, Дітройт) педагогічні курси, учасниками яких часто бували самі батьки.

Новий директор американської школи, в якій відбувались педагогічні курси, поставив питання:

— А хто є ці люди, які раз у тиждень вечорами збираються у нас на навчання вже другий рік (як інформують мене наші урядовці).

— Це кандидати на вчителів нашої суботньої школи, яка також приміщується в цій школі.

(Продовження на ст. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Чи пригадуєте Сокаль із 1930 року?

В осінніх місяцях 1930 року 6-ий полк уланів із Жовкви і поліційна школа з Великих Мостів перевели пацифікацію по селах Сокальщини, а в самім місті Сокалі місцева поліція в трьох середніх школах теж перевела пацифікацію українських учнів.

Я опрацював спогад про цю подію з 1930 року і тримаю покищо в себе, бо потрібні мені ще для доповнення його деякі дані. В цій справі я написав до кількох моїх знайомих, колишніх учнів Сокальських середніх шкіл, які в той час у різних клясах переживали цю подію.

Може хтось із колишніх учнів цих трьох середніх шкіл живе на еміґрації й пригадає собі прізвища тих, що їх в жовтні 1930 року, на вимогу поліції, звільнили директори шкіл,— це допомогло б мені доповнити мій спогад.

Досі вдалося мені зібрати 14 прізвищ потерпілих тоді українських учнів. Але їх було далеко більше. Всіх, хто пам'ятає прізвища тоді звільнених учнів, прошу ласкаво подати їх на мою адресу: Mr. Jaroslaw Hura, 376 E. Washington Ave. C-84, Bridgeport, Conn. 06608.

Микола Лівицький

ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ МІЖ 1920 І 1940 РОКАМИ

XXIV

Треба було на власну руку зорганізувати виїзд з Варшави. Проф. О. Лотоцький, проф. Яковлів і кілька десятків інших осіб не вважали можливим думати про виїзд. Та й що було робити? Виходити пішки з Варшави? Потяги були так забиті, що до них не можна було дістатися, а й подорож потягами, що їх бомбили німецькі літаки була дуже небезпечною. З боку уряду УНР було повідомлено, що він неспроможний влаштувати реґулярної евакуації, отже, хто бажає, мусить на власну руку і тими можливостями, які їх кожний здобуде, пробиватися в бік Румунії. Проф. Смаль-Стоцький разом з багатьма українськими діячами у Львові, зокрема В. Мудрим — до Кракова.

Полковник А. Валійський (який у ранзі генерала помер не так давно в Ню Йорку), маючи на собі, як контрактований старшина, мундир польського майора генерального штабу, отримав якимсь чином таксівку. До цього було винайнято три одноконні підводи. Таким „транспортом" виїхали вночі з 6-го на 7-го вересня президент А. Лівицький з родиною і генералом В. Сальським. Всього було 15 осіб. Їхали, між іншим, полк. Валійський з дружиною, секретар президента суддя І. Іноземцев, його ад'ютант Я. Фартушний, ад'ютант генерала Сальського В. Шевченко, редактор журналу „Ми" Б. Ольхівський і ще кілька осіб. Авто, яке теж могло лише поволі просуватися по запруженних утікачами дорогах, то переганяло, то наганяло три одноконні підводи. Їхати можна було лише вночі, бо за дня німецькі літаки в приземному льоті обстрілювали дорогу кулеметами. Подорож була жахлива і повна неможливих пригод. Лише мундир польського старшини А. Валійського, який мав посвідку, що має доручення доставити групу осіб у його супроводі до Румунії, давав можливість якось посуватися наперед.

Їхалося до Румунії. Пізніше було стверджено, що в Чернівцях і в Букарешті були вже навіть приготовані помешкання, щоб прийняти „уенерівських біженців". Але наша група доїхала лише до Бугу, — не пригадую, біля якої місцевости, — міст був зруйнований. Вирішено заночувати. На другий день, 17-го вересня, прийшли відомості, що із сходу посуваються совєтські війська. Пробратися до Румунії вже не було ніякої можливости: совєтські війська вже напевно пересікли б дорогу. І тоді розпочалася дуже драматична втеча назад, на захід, щоб не дістатися до большевицьких рук і вернутися до німців, од яких малося втекти...

Після повороту до Варшави прийшлося пояснювати німцям, чому взагалі діячі УНР виїздили з Варшави. Це пояснення було просте: виїздилося, бо поляки зарядили загальну евакуацію і не слідкували за тим, чи хтось з діячів уряду УНР не залишається у Варшаві, щоб сполучитися з німцями. По дорозі з Варшави, вирішено повертатися назад. Чи німці вірили цим поясненням — треба сумніватися.

Професор О. Лотоцький перестудився у Варшаві і помер на грипу у вересні 1939 року. Проф. Яковлів і проф. Смаль-Стоцький переїхали до Праги чеської, де були конфіновані, як і інші тамошні члени уряду УНР. Президент А. Лівицький і генерал В. Сальський були конфіновані у Варшаві. Генерал В. Сальський помер в другій половині 1940 року. Голова Українського Центрального (еміґраційного) Комітету М. Ковальський був арештований в 1944 році у Варшаві і помер у концентраційному таборі Дахав.

У 1940 році, швидко після німецької окупації Франції, німецькі чинники (через відомого українцям д-ра Г. Ляйббрандта) запропонували щоб президент А. Лівицький з родиною переїхав з Варшави до Німеччини. Йому обіцяно віллу десь в околицях Берліну і засоби до життя. Він категорично відмовився, зазначаючи, що міг би переїхати до Праги чеської. На це німці не погодилися і загострили статус конфінування у Варшаві. Кілька разів Ґестапо робило обшук у помешканні президента А. Лівицького. Проте, нагляд не був аж такий дуже гострий: А. Лівицький кілька разів їздив до Холму і до Кракова (в Холмі був осередок, так би мовити, уенерівського громадянства, в Кракові він бачився з ундівцями і з групою бандерівців, зокрема з п. Лебедем — ще здається перед розколом в ОУН).

У Варшаві біля президента Лівицького гуртувалося чимало колишніх співробітників уряду УНР, як полковник Михайло Садовський, д-р Є. Чикаленко, М. Ковальський й інші. Це з рамени президента А. Лівицького і його оточення отаман Т. Бульба-Боровець пішов в Україну ще перед початком німецько-совєтської війни, а опісля отримав вказівки розпочати повстанську акцію проти німецької окупації.

(Закінчення на стор. 3)

День Батька і виставка картин

В День Батька, тобто 19-го червня ц.р., по Службі Божій настоятель церкви Святого Вознесення в Мейплвуді, Н.Дж., о. Іван Наконечний привітав батьків з нагоди Дня Батька, а церковний хор під керівництвом Леоніда Харченка проспівав їм „Многая Літа". Відтак о. Наконечний запросив всіх вірних і гостей до парафіяльної залі на перекуску та огляд виставлених там картин, що їх намалював парафіянин Константин Степовий.

При вході до залі членкині з Клюбу Жінок подавали батькам білі гвоздики. Виставку олійних картин, яких було 27, спонзорувала Українська Православна Ліга при парафії.

Картини К. Степового здебільша були з українською тематикою. Можна було побачити українське село з банями церкви чи окремі хатки, вигін, леваду тощо. Виставку картин К.Степовий присвятив своєму батькові, як і всім тим батькам, які в тяжких голодових муках померли десь на Сибірі, Колимі, Казахстані чи в Україні в роках 1929-1931 і 1932-33.

Свято Батька коротким словом відкрила голова Української Православної Ліги Галя Слинько, яка, привітавши батьків з днем їхнього свята, запросила К. Степового до слова.

К.Степовий згадав трагедію українського села, яку він бачив на свої власні очі, бо був учителем у той час на селі; його батько згинув в Сибірі, а дві малолітні сестри померли весною 1933 року в рідному селі на Полтавщині від голоду. Він зазначив, що свою виставку він присвячує якраз тим селянам, які своїм тяжким трудом обробляли рідну землю, але не мали з неї користи — вмирали масово від Москвою штучно утвореного голоду.

К. Степовий неодноразово дарував для розграшу свої картини для Української Православної Ліги.

Г.С.

ДЦ УНР в екзилі...

(Продовження зі стор. 2)

Після війни, по довгих мандрівках, уряд УНР осів в таборі біля Вісбадену, пізніше недалеко Карльсруе. Після смерти В. Прокоповича обов'язки голови уряду перейшли на проф. А. Яковлева. Але фактичним виконуючим обов'язки голови уряду був д-р К. Паньківський, отримавши це призначення ще на початку 1945 року. Тоді до уряду ввійшли також проф. Вєтухін, д-р Т. Олексіюк, суддя В. Соловій, прилучився до них і проф. Смаль-Стоцький, що зміг виїхати з Праги чеської. Нав'язано також контакт з перебуваючими в Парижі членами уряду О. Шульгином і ген. Удовиченком, хоч керівником ресорту військових справ був уже з 1946 року (після короткого перебування на цьому становищі ген. П. Шандрука) ген. Михайло Омелянович Павленко.

Зусилля тодішнього уряду УНР спрямувалися до здійснення консолідації українських політичних сил, бож трагічний кінець війни (трагічний не тому, що Німеччина програла, а тому, що Україна знову опинилася під жорстокою московсько-совєтською окупацією) вимагав порозуміння між різними українськими угрупуваннями. Ще в 1946 році проф. І. Мазепі пропонувалося зайняти становище голови уряду. Але він був тоді зайнятий писанням своїх політичних публікацій і хотів наперед покликання до життя парляментарного тіла. Це сталося у формі Української Національної Ради щойно в 1948 році. Тоді проф. І. Мазепа став головою уряду, а за А. Лівицьким затверджено становище екзильного голови держави з титулом президента УНРеспубліки. Дальша дія Державного Центру УНРеспубліки в екзилі не належить до теми цієї розвідки. Як відомо, після смерти А. Лівицького президентом УНР в екзилі став д-р С. Витвицький. Після його смерти в 1965 році і від 6-ої сесії УНРади в 1967 році це становище займає автор цих рядків.

Немає чого укривати, що ряди прихильників Державного Центру УНРеспубліки в екзилі прорідли. Сталося це в наслідок різних обставин, про які немає чого тут писати. Але факт залишається фактом: Державний Центр УНРеспубліки в екзилі проіснував від кінця 1920 року донині, отже вже понад 60 років. Він існує і далі. Чи в цьому, що ДЦ УНР не згинув і протримався донині, немає заслуги не тільки всіх його діячів у минулому, і тих, що й нині стоять непохитно при ньому? Чи цю обставину не повинна б якось „гонорувати" українська громада в діяспорі?....

Одначе, я не хочу кінчати цього нарису якимось міркуваннями, так би мовити, „про домо суа". Наведу лише слова А. Юриняка, автора статті в „Свободі" з 30-го грудня 1975 року п. н. „Партійність і державність", а саме: „Аж дивно, що ми, — бувши, як кажуть, 'не вчорашні', а маючи чималенький досвід з доби наших визвольних змагань і пізніше, — не вміємо чи не хочемо використати той незаперечний факт, що тут, в еміґрації, маємо законних представників нашого останнього уряду в Рідній Землі, який не зрікся своїх прероґатив і не був їх позбавлений своїм народом, а був змушений залишити Батьківщину під навалою ворога-окупанта. Кожна політично-думаюча людина в іншому народі обов'язково вхопилася б за цей атут у боротьбі за суверенність. А в нас він недоцінений і марнується. Веду мову про Державний Центр УНР; це власне він має те, чого не мають інші претенденти на владу, а саме: спадкоємність, тяглість державности, ненакиненої окупантом, а як вияв суверенної волі народу на Рідній Землі".

ДИРЕКТОР СІ-АЙ-ЕЙ ВІЛЛІЯМ Кейсі заперечив свою участь у перехопленні документу з демократичного табору під час передвиборчої кампанії в 1980 році, який, як кажуть кореспонденти, Роналд Реґен, теперішній Президент ЗСА, використовував широко у своїх виступах, зокема у конфронтації з Джиммі Картером. Кейсі заявив в інтерв'ю що він цієї справи не посмів би зачинати „навіть 10-футовим дрючком", бо він був свідомий різних надужить у передвиборчій кампанії з обох сторін. Демократи, навпаки, закидають Кейсі, що він зорганізував перехоплення документу і тому вони дуже скептично поставились до інтерв'ю директора Сі-Ай-Ей.

„Учітеся..."

(Продовження зі стор. 2)

— А як ви це робите, що вони хочуть аж два роки на ці курси ходити? Це ж дорослі люди, які мають свої справи.

— Багато з них, це батьки дітей нашої школи. Вони ж хочуть цю нашу школу й дальше втримувати, а кожна школа потребує нових учительських сил.

— О, це велика зобов'язаність! Ви мусите бути сильна етнічна спільнота!

Але минали роки. Прохолоджувався „рідношкільний запал". Поволі зменшувалось число учнів в українських школах. Діти батьків-українців починали щораз гірше говорити по-українському (ні, не з мішаних подруж!). Для таких дітей треба було творити окремі відділи. Але таки більшість українських батьків своїх дітей до української школи ще посилали. Але вкінці найшлись і такі батьки, що прямо заявили:

— Тут Америка. Досить, як ми скажемо нашим дітям, що вони з походження українці, але щоб возити їх щосуботи до української школи, або посилати до далекої цілоденної української школи, коли американська школа близько...

Ні! це вже не ми!

Оці слова виразно вказують на зміну світогляду багатьох українських батьків. Але вони ще відчувають на собі обов'язок щось із себе на дальшу дорогу своїм дітям дати, щось із української культури.

І одні вважають, що вистачить тільки сказати дітям, що їхні предки вийшли з України, для інших, ще треба навчити дітей їсти українські страви, чи вивчати українські танці, які в Америці такі популярні. Для таких батьків українська школа стає вже тягарем і вони від неї відмовляються. Але є ще серед нас дуже поважне число й інших батьків, таких, які бажають передати своїм дітям релігійно-моральну основу української духової культури та її вияви в літературі, різновидному мистецтві; хочуть передати історію нашого народу. І для таких батьків вже потрібна українська школа і для цього варто поносити вже й труди. Учити батькам самим дитину вдома ще багато тяжче. А до цього ще й така думка: — Там же ж і українське середовище!

— Правда, ще є й така група батьків, яка, довго не роздумуючи, посилає своїх дітей до української школи, бо посилають їх туди приятелі, або знайомі, а вони не хочуть бути від них гіршими.

Але в основному, скільки батьків залишилось в „культурній групі" залежить від цього — чи наші школи витримають іспит сьогодення — чи ні.

Безперечно, ми мусимо враховувати у зменшенні фреквенції у наших школах також і деякі об'єктивні причини, як зменшення приросту населення взагалі, „виеміґрування" середньої і молодої наших еміґрацій (це власне батьки дітей у шкільному віці) у підміські околиці, тоді, коли церкви і школи залишились у старих поселеннях, що створює далеку віддаленість від українських шкіл, включення обох батьків у студійне чи професійне життя, „мешкальний розрив" чи хоч би близькість замешкання батьків і дідусів — все те не сприяє задовільній фреквенції наших дітей в українських школах.

Чи є якась можливість поширити коло батьків, які охочі таки посилати своїх дітей до українських шкіл, поносити пов'язані з тим труднощі, і взагалі „взяти в свої руки" шкільну справу? Напевно так! Ми бо віримо, що ще навіть сьогодні найдуться поміж нами такі батьки і взагалі інші члени нашої громади, які свідомі значення української школи.

У першу чергу треба в нашій громаді зробити більш популярною справу всього українського шкільництва, його значення для сучасної нашої молоді, щоб поширити коло її знання й українською проблематикою, щоб на духових основах української культури відбудувати її ідентичність, щоб засіяти в неї бажання залишитись в українській спільноті та перебрати в майбутньому керму українського життя в свої руки.

Статті в українській пресі, не тільки в українській, але й англомовній на тему нашого шкільництва, гутірки в українських радіопередачах, виступи шкільної молоді в радіо, може й в телевізії (як удасться), короткі нотатки в наших газетах про осяги абсольвентів середніх шкіл в загальноамериканських змаганнях абсольвентів гайскулів (а ці осяги є вищі), — все те може мати вплив і заохотити наших батьків численніше присилати своїх дітей до українських шкіл, а українську громаду більше ефективно українську школу підтримувати.

І вкінці, чи не могли б ми проголосити рік 1984 роком української школи під гаслом „Учітеся, брати мої..." Це ж 170 роковини народження нашого найбільшого поета і учителя Тараса Шевченка.

Святкування можна б перевести осінню 1984 року і по місцях, але (й те найголовніше), й у крайовому вимірі, найкраще в одній із наших осель. Пригадуємо, яке неповторне враження у Вінніпегу в 1961 році в часі врочистостей посвячення пам'ятника Тараса Шевченка залишила у присутніх поява на сцені сотень наших дітей, які відспівали декілька українських пісень.

А не так то й давно, бо в минулому році, ми також бачили в Іст Четемі, у часі Ювілейної Пластової Зустрічі, мабуть, не менше 50 пластунок у хороводі Купайла. Сказав мені тоді батько пластунки: — Яка краса бачити стільки нашої молоді і слухати українську пісню, що її ця молодь співає. Ви, пластові виховники заслуговуєте на велику пошану!!! (батько не-пластун).

Чи ж і українська школа не варта більшої уваги цілої української громади і більшого труду для неї!

ПОДЯКА

Цим складаю щиру подяку від імени свого і моєї родини Всечесному о. Ігуменові М. Кучмякові, настоятелеві Української Католицької Церкви св. І. Хрестителя в Нюарку, о. Прот. Іванові Кульчицькому, що разом зі мною відслужили Панахиду за спокій душі Покійної моєї

дружини і паніматки

ЛЮБОВИ ШУМОВСЬКОЇ

Сердечно дякую Панові Проф. Маестрові Добошеві, що з повним хором церкви св. Івана Хрестителя відспівав панахиду в похоронному заведенню Литвин-Литвин та за палке і сердечне слово о. Івана Кульчицького.

Приношу щиру подяку Ректорові Семінарії св. Софії о. Прот. Істочину, протопресвітерові Шпаченкові та іншим Панотцям, що враз зі мною відслужили відспівання за спокій душі Покійної Паніматки в катедрі св. Андрія і завершили похоронні відправи при могилі на Українському Пантеоні-Цвинтарі.

Дякую сердечно всім тим Братам та Сестрам у Христі, що прийшли віддати пошану для св. п. моєї Дружини під час Панахиди та похорону. Вона була свого часу сім літ сестрицею і членом парафії Св. Тройці, брала участь в житті парафії, для котрої виявила свою щиру любов, піклування і співпрацю. Нехай Господь благословить Їх і Їх родини, а св. п. Паніматці Любові буде вічний спокій і пам'ять.

Висловлюю свою щиру подяку оо. церкви св. Івана Хрестителя за відвідування Хворої в лічниці, майже щоденно, духовну опіку і чисто християнську та душпастирську любов, о. настоятелю церкви св. Миколая о. Прот. Я. Алоупісу, що відвідав Її на передодні смерти, разом помолився зі мною і поблагословив мою Дружину. Дякую і іншим священикам, пастирям без різниці юрисдикцій, кольору чи Церков до котрих вони належали, але виконуючи пастерський обов'язок свій молились за Неї, та потішали Її добрим словом.

Приношу щиру подяку всім тим Братам, Сестрам і Духовним Ієрархам та Сопастирям, що згадали св. п. Паніматку не злим, а добрим словом. Особливо дякую за співчуваючі чудові листи від Їх Високопреосвященства Архиєпископа Марка, Єпископа Стемфордського Василя Лостена, Єпископа всієї Каліфорнії та Західньої Америки Василія, за словне співчуття від Владики Блаженнішого Мстислава, Високопреосвященнішого Митрополита Стефана Сулика, Митрополита Андрія, Протопресвітера Ф. Білецького, Івана Ткачука, Б. Желехівського, Ректора Семінарії св. Софії о. Істочина, о. Архимандрита Павла, о. Я. Алоупіса, о. Іващука, о. І. Кульчицького та багато листів і співчуть від інших пастирів УАПЦ та інших юрисдикцій і особливо дякую за добру пам'ять та щирі співчуття листовно висловлені Президією НТШ, Польського Інституту, Приятелів Амбасадорів з ООН та Співпрацівників та інших наукових установ.

Особливу подяку приношу від цілої моєї родини дорогим приятелям пану Володимирові і п-ні д-р Лідії Городецьким за правдиво християнську родинну опіку над Хворою і вже Покійною моєю Дружиною Паніматкою і мною самим під час хвороби Її і залагоджуванню та участь в похоронних відправах, як рівнож дякую щиро всім Родичам за надіслані співчуття та вінки на гріб св. п. слуги Божої Любови.

Нехай Господь Милосердний дасть всім щастя, здоров'я та многі літа, а моїй Улюбленій св. п. Дружині і Паніматці вічний спокій в Оселях Божих.

Смиренний слуга і богомолець з любов'ю у Христі —
Митроф. Прот. Проф. Д-р о. ЮРІЙ ШУМОВСЬКИЙ
з Родиною

До 50-річчя...

(Продовження зі ст. 2)

риторію на схід від Одри й Ніси зайняли поляки й совєти. В Нюрнберґу зібрався міжнародний суд, щоб судити вождів нацизму. Від 1945 до 1947 року понад 10 мільйонів німців мусіли тікати, або були прогнані з країн зайнятих комуністами. Створено дві німецькі держави. В червні 1948 року совєтська влада заблькувала альянтам доступ до Берліну, тому ЗСА протягом 11 місяців літаками довозили туди харчі. В 1950 роках Східня Німеччина дуже послабла через утечу кваліфікованих працівників на Захід. Тому в 1961 році Східня Німеччина побудувала „мур ганьби", щоб спинити втечу на Захід.

За пляном Маршала ЗСА допомогли економічно відбудувати Західню Німеччину. Це було своєрідне „економічне чудо", яке зробило повоєнну Німеччину европейською потугою. Першим канцлером Німеччини став Конрад Аденауер. У 1952 році окупаційні потуги Заходу підписали конвенцію у Бонні, яка офіційно закінчила військову окупацію, хоча їх військо залишилося у Західній Німеччині, як союзники. Альянти погодилися на озброєння Німеччини, а в 1955 році країна дістала повну незалежність і була допущена до оборонної системи НАТО. В тому ж році Східня Німеччина включилася до Варшавського пакту. В 1970 році Західня Німеччина заключила договір з Совєтським Союзом, яким визнано повоєнні кордони.

Стільки страшного лиха спричинила світові книжка Гітлера „Майн Кампф", опублікована в 1925-1927 роках, у якій він представив свої пляни до осягнення панування над світом і висловив свою віру в місію арійської раси панувати над світом. У цій книжці цей психопат також виявив свій крайній антисемітизм. Він створив ґетто для жидів у Німеччині і в усіх країнах, які в час війни німці окупували. Гітлерівці вимордували 6 мільйонів жидів, (а скільки мільйонів й інших національностей, поміж ними — українців?). Тепер німецький уряд платить Ізраїлеві відшкодування.

Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Метрополії Ню Йорку, Відділ УККА і Прихильники АБН в Америці (ПАБНА)

ЗАКЛИКАЮТЬ

все Українське Громадянство Ню Йорку, Ню Джерзі й околиць взяти участь у відзначенні

ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Збірка учасників о год. 10:30 ранку в неділю, 17-го липня 1983 р. на 51-ій вул. і 5-та Авеню, Ню Йорк, Н. Й. для походу до „Бендшел" в Центральному Парку,

де відбудеться

Антибольшевицька Маніфестація

На Маніфестації виступлять члени Конґресу ЗСА, Джералдін Ферраро з Квінсу, Билл Ґрін з Манґеттену, сенатор Мартин Й. Нор з Ню Йорку та представники уярмлених народів. Від українців відповідне слово виголосить відомий молодий громадський діяч мґр. Осип Рожко.

До активної участи в 25-ім з черги відзначенні Тижня Поневолених Націй просимо все українське громадянство, щоб в 50-річчя голодової облоги України пригадати вільному ще світові про той страшний злочин запланований і здійснений Москвою для колоніяльного підкорення свободолюбного українського народу.

Є побажаним, щоб жінки і молодь прибули в народних строях, а організації з прапорами.

КОУАО м. Ню Йорку та ПАБНА

В ПЕРШУ СУМНУ, НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Незабутньої ДРУЖИНИ

СВ. П.

ІВАННИ ДАЦКІВ

з ОБУХІВСЬКИХ

будуть відправлені

в неділю, 17-го липня 1983 року

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві св. Володимира в Гемпстед, Н. Й., о год. 8-ій рано;
в манастирі оо. Василіян в Ґлен Кові, Н. Й.;
в манастирі оо. Студитів в Римі
і на оселі оо. Василіян в Неровзбурґу.

Проситься Рідних, Приятелів і Знайомих в цей день згадати Покійну в своїх молитвах.

Чоловік ЯРОСЛАВ

З невимовним жалем повідомляємо, що в понеділок, 27-го червня 1983 р. в Сан Дієґо, Каліфорнія згинула трагічно в автомобілевому випадку,

наша Найдорожча
ВНУЧКА, СЕСТРІНКА, БРАТАНИЦЯ І КУЗИНКА

бл. п.

МОТРЯ А. КЛИМИШИН

студентка Сан Дієґо Коледжу,
народжена 20-го березня 1964 р.

ПОХОВАНА 30-го червня 1983 р. на католицькому цвинтарі св. Хреста в Сан Дієґо, Каліфорнія.

Горем прибиті просять про молитви за упокій душі Покійної:

дідо — ВОЛОДИМИР ЛОПАТЯК зі сином НЕСТОРОМ
бабуня і дідо — МИКОЛА І ОЛЕНА КЛИМИШИН з дочкою УЛЯНОЮ
тета — ІРЕНА ВАРИВОДА з родиною
вуйко — ЛЮБОМИР ТЕРЛЕЦЬКИЙ з родиною
тета — РОМА НЄДЬВЄЦКА з родиною
вуйко — СТЕФАН КЛИМИШИН з родиною

Хлопці перебрали...

(Закінчення зі стор. 1)

Д-р І.Флис, Ю. Прокопець (справа) і В. Квас під час відвідин дівочого табору.

вання у „Львові" після того, як бригада працівників оселі упорядкувала всі кімнати і влаштування. Хлопців привітала керівник табору Ліда Бойко з братчиками Павлом Гайдою, Андрієм Марущаком і Тарасом Маркевичем. Завітав відтак до табору д-р І. Флис, щоб теж їх привітати та пригадати, що Союзівка це надбання і власність 82,000 членства УНСоюзу і її поліпшення є пов'язане з ростом цієї найстаршої і найбільшої української організації у вільному світі. Він побажав хлопцям приємного перебування на таборі, який триватиме до суботи, 16-го липня. Відтак до „Львова" прибудуть на два тижні учасники Курсів українознавства.

ПОПРАВКА

В статті „Відбувся семінар про ролю українських жінок в 1980-их роках". („Свобода" з 7-го липня ц.р.), перше речення в шостому параграфі має звучати: Першим промовцем, яку представила містоголова клюбу Оксана Розумна, була Наталія Пилипюк, яку можна сміло зачислити до „нових жінок з молодої генерації". — Ред.

НЮЙОРКСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР Маріо Квомо, виступаючи на крайовій конвенції вчителів, сильно критикував президента Роналда Реґена і його Уряд і заявив, що Реґен є мабуть першим президентом, який мав відвагу зменшити федеральні дотації для шкільництва і виховних інституцій. Заява Квомо викликала контроверсії з двох сторін: демократи оплескували його промову і чуть не порекомендували висунути його на кандидата на президента під час виборів в 1984 році; республіканці натомість закинули Квомові „демагогію" і використовування учительської конвенції для підтримки демократичних кандидатів на президента ЗСА.

Сиракузька громада відзначила 50-ліття Великого голоду

Громадський Комітет для відзначення голодомору в Україні в 1932-1933 роках створився у нашому місті в кінці березня ц.р. з ініціятиви Відділу УККА, а очолив його голова цього Відділу проф. д-р Іван Гвозда. Представники поодиноких організацій стали членами Комітету. Вже на першому засіданні вирішено, що Комітет працюватиме цілий рік, а всю активність у громаді, спрямовану на відзначення сумної пам'яті річниці координуватиме Громадський Комітет. До нього увійшли досі такі організації та установи: Кредитівка „Самопоміч", ОЖ ООЧСУ, ООЛ, ООЧСУ, Пласт, Пластприят, 68-ий і 85-ий Відділи СУА, СУМ, Українська Католицька Церква, Українська православна громада, Українська Православна Церква, Українське Патріярхальне Товариство, Український Золотий Хрест, Український Народний Дім, УНС, хор „Калина", хор „Сурма", Школа Українознавства ім. Лесі Українки.

Програму відзначення 50-ліття голодомору в Україні для внутрішнього вжитку громади заплянoвано на неділю, 5-го червня ц.р. Виявилося, що дата була надзвичайно вдала, бо погода в той день була чудова. Місцем всегромадського відзначення голодомору була нова парафіяльна заля православної парафії св. Луки. Біля неї працьовита громадка людей завершує будову церкви, напроти якої помаленьку виростають нові могили на новому цвинтарі.

Щоб вшанувати мільйонові жертви українського голокосту і передати пам'ять про них молодшим поколінням, перед церквою поставлено хрест і споруджено символічну могилу. Після Служби Божої о. протоієрей Мирослав Глинський посвятив хрест в пам'ять замучених Росією голодом земляків наших, а відтак відслужив Панахиду за їхні душі. З цієї нагоди коротке слово сказав Святослав Караванський.

Про імпрезу повідомляли летючки українською і англійською мовами у церковних бюлетенях. Інформаційний матеріял вислано до джерел місцевої американської масової інформації. Про відзначення українського голокосту появилися три статті у місцевій американській пресі в Сиракузах й одна в Авбурні; про нього інформувалось на польській радієвій програмі в Сиракузах та в українській програмі в Авбурні.

У всегромадському відзначенні Великого голоду взяли участь усі громадяни нашого міста, кому не байдужа ще рана на тілі українського народу. У відзначенні українського голодомору до сиракузької громади прилучилася також українська громада з Авбурну.

Про страхіття в Україні в 1930-их роках нагадувала присутнім виставка світлин і статтей з американської преси, що здавалось говорила до сумління присутніх і свідчила про знущання окупанта над нашим народом. При вступі на залю продавались пропам'ятні жетони, впорядники причепляли святочній громаді маленькі жалобні стяжки синьо-жовтого і чорного кольору, роздавали програмки тощо. Була також нагода підписати петицію до конґресменів і сенаторів у справі підтримки в Конґресі резолюції відносно Великого голоду.

Окрім того, особливу увагу звертала на себе вдало виконана на чорному тлі декорація сцени, що символізувала нещастя українського народу в 1932-1933 роках.

Хоч програма відзначення була запланована лише для української громади, поміж присутніми на залі зустріли депутата законодавчих зборів М.Зимера, представників преси і телевізії. Вони відбули інтерв'ю з членами Громадського Комітету та зі Святославом Караванським.

Програма відзначення українського голокосту почалась на залі соборним Молебнем в намірені українського народу. У ньому взяли участь священики обох віровизнань: о. протоієрей Мирослав Глинський, Сиракузи; о. крилошанин Володимир Смик, Ютика; о. протопресвітер Федір Коваленко, Рочестер; о. Іван Ропке, Сиракузи. Під час Молебня співав церковний хор церкви св. Луки. У Молебні взяли участь громадські та молодечі організації СУМ і Пласт зі своїми прапорами. Соборний Молебень був справді отим фактором, що об'єднує людей, що радує душу української людини, незалежно від її релігійної та організаційної приналежности.

У дальшій частині жалобної програми вагоме та історичне слово Блаженнішого Патріярха Йосифа з нагоди Великого голоду в Україні прочитав проф. д-р Іван Гвозда, а відтак протоієрей Мирослав Глинський прочитав архипастирське послання Блаженнішого Митрополита Мстислава з цієї нагоди — „Село вимерло".

Головнім та дуже очікуваним доповідачем на відзначенні річниці голоду був Святослав Караванський. Він говорив шість хвилин, проте не виправдав сподівань громади. Після доповіді слідувала деклямація „1933" Богдана Бори у гарному виконанні Наталки Шпічки. Жіночий хор „Калина" під керівництвом Олі Малій продемонстрував дві пісні — „З чистим серцем" (молитва за Україну) муз. П.Чайковського та „Встає хмара з-за лиману" Т. Шевченка, муз. Ємця. Після співу рецитувала „Долину смерти" Лева Пилипенка Володимира Смик. Особливе враження викликала деклямація студента Юрія Войтовича „Прокляті роки" Юрія Клена при співучасті молоді СУМ-у і Пласту. На сцені було до 50 юних виконавців із запаленими свічками. Вони повторювали відповідний рефрен із поеми. На зміну молоді прийшла рецитація „Голод 1933 року," яку гарно виконала Ніна Новохатько.

На кінець програми виступив чоловічий хор „Сурма" під керівництвом мгр Марусі Качмар, який виконав похоронну пісню „Коли ми вмирали" та пісню „Ой зійшла зоря", муз. М. Леонтовича.

Величаве відзначення голодомору нашою громадою закінчилось українським національним гимном, який підхопила святочна громада, а гомін якого, здавалося, понісся в етері далеко за океан, в Україну, щоб з'єднатись з поневоленим українським народом.

Програму відзначення народовбивства в Україні можна було опісля побачити на телевізійній програмі канал 5; про український голокост інформувала також англомовна преса.

Українська сиракузька громада здала 5-го червня ц.р. черговий національний і громадський іспит, виявивши добру волю до співпраці, зрозуміння, толерантности і соборности.

Громадському Комітетові для відзначення голодомору в Україні належиться заслужене признання за виконану працю, за те, що зумів наладнати співпрацю в громаді, прилучити до неї молодь, придбав нам усім чимало морального успіху.

Микола Дупляк

Відбулося Балто-Українське Богослуження

Оттава, Онт. (Я.Р.). — Тут відбулося екуменічне Балто-українське Богослуження, в середу, 8-го червня, в катедрі св. Патрика. Богослуження було присвячене жертвам створеного Москвою штучного голоду в Україні в 1932-33 роках. Головними промовцями тут були Митрополит Максим і Владика Василь з Вінніпеґу.

В цій же катедрі відбувся 16-го червня похорон сенатора Моріса Лямонтаня, що в 1963 році як президент Державної Ради Канади багато причинився до організації Королівської Комісії Б-Б в Оттаві. У екуменічному Богослуженні та в похоронній відправі взяв участь теж і д-р Яр. Рудницький з Монтреалю, голова екзильного Уряду УНР, складаючи кондоленції на руки сенатора Жана Маршанда, спікера канадського Сенату.

В Афганістані...

(Закінчення зі стор. 1)

раз частіше появляються в містах і селах антивоєнні летючки, а серед населення зростає незадоволення афганістанською війною. Влада змушена шукати інших засобів пропаганди, щоб змінити настанову народів СССР і перемінити цю загарбницьку війну на війну „вітчисняну"; надати їй патріотичного змісту, збудити, зокрема серед росіян націоналістичні почування.

В Україні влада, мабуть, вперше, виступила з тією справою на сторінках молодечого журналу „Ранок" (ч. 5 1983 р.), публікуючи великий репортаж про молодого лейтенанта і поета Олександра Стовбу з Дніпродзержинська, який загинув у бою з афганськими повстанцями. Розповідь каже, що О. Стовба, „виконуючи інтернаціональний обов'язок, загинув у бою, рятуючи ціною власного життя своїх товаришів". Совєтські пропагандисти „прикрасили" статтю заголовком: „До багнета перо прирівнявши".

Це вперше в Україні влада вирішила зробити героя з вояка привезеного мертвого з Афганістану. Тисячі перед тим загинули, але вибір упав на О. Стовбу. Для влади він був вигідним тим, що він був відображенням совєтської русифікаційної політики в поневолених країнах, — писав вірші російською мовою; його дідо Андрій в лавах червоної армії завойовував для російської імперії Туркестан і, як пише журнал, він „перо поміняв на зброю".

До матері і брата він писав листи тільки українською мовою з Афганістану. В одному з листів він писав: „Мамо, скільки ти будеш жити, прошу: вітай моїх друзів з днями народження, якщо зі мною щось трапиться". Незабаром після цього він загинув в бою.

НОВІ ЧЛЕНИ УПРАВИ

До нової Управи Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку („Свобода" з 30-го червня ц.р.) увійшли вміжчасі ще такі особи: Корнель Василик, Михайло Юзенів, Василь Расяк, Василь Магаль, Мирон Заліпський та Микола Кузик до фінансової і референтури Українського Національного Фонду; Тиміш Шевчук та інж. Тарас Гірняк до імпрезової референтури; Стефанія Рудик, Іван Макар, Микола Вітенко та Іван Вітюк до організаційної референтури, а Юрко Костів та Степан Чума — вільні члени.

Хочуть обмежити...

(Закінчення зі стор. 1)

в неділю і понеділок також запропонувала „негайне припинення вогню в долині Бекаа і виведення з цього району партизанських сил, вірних Арафатові", щоб ізолювати їх від бунтівників.

Лідер збунтованих проти Арафата частин полковник Саед Муса в інтерв'ю лондонській газеті заявив, що „Арафат може дати вам будь-які повідомлення і заяви, але він ніколи не сдійснює це, що говорить".

Керівник бунтарів, колишній високий старшина йорданської армії під псевдонімом Абу Муса в інтерв'ю газеті „Ґардіян" сказав, що він збунтувався проти Арафата з огляду на те, що Арафат розпочав висилати 8,000 чи 10,000 палестинських партизанів з Ливану в інші арабські країни. Абу Муса сказав: „З Альжиру чи Ємену не може бути жадної збройної боротьби". Він також обвинуватив Арафата в тому, що той уклав умову з президентом Іраку Саддамом Гуссейном „вивести решту бійців до Баґдаду".

Лідер бунтарів сказав, що він виступає проти дипломатичних зусиль Арафата на протязі останніх десятьох років і залишається вірним палестинській хартії 1964 року, яка закликає до повного визволення Палестини і не признає „жадного примирення, жадного визнання, жадних переговорів з Ізраїлем".

Закінчено шкільний рік у „Нашій Українській Школі"

Філядельфія, Па. (М.Б.). — У суботу, 11-го червня ц.р., формально закінчено навчальний рік українознавчих предметів у „Нашій Українській Школі" при Осередку СУМ ім. УПА в Філядельфії.

Закінчення шкільного року попередила Свята Літургія, яку в митрополичому соборі Непорочного Зачаття ПДМ при Френклін вул. для учнів НУШ, батьків і гостей відправив катехит школи о.д-р Іван Білянич.

По Службі Божій всі учні, батьки і гості перейшли до митрополичої шкільної залі, де учні одержали від своїх учителів свідоцтва за цілорічне навчання. Перед видачею учням свідоцтв відбулася коротка добре підготована мистецька програма, яку виконали учні молодших кляс.

У мистецькій програмі участь брала також молодша танцювальна група НУШ, якою проводить Мирослав Солтис, що гарно танцювала „Катерину", „Гречаники", „Марусю", „Метелицю", „Козачок тріо" та „Гопак". Потім Даяна Трицецька у фортепіяновому супроводі випускника НУШ Богдана Бачари гарно проспівала пісню „Якби мені черевички". Наймолодший учень НУШ Степан Солтис гарно проспівав пісню „Зоре моя вечірняя", а спільну деклямацію в „Честь матері України" з великим почуттям виконала кляса молодших учнів учительки Світлани Ільницької. Мистецьку частину закінчено бравурним „Гопаком".

В 12-ій годині вполудне цього ж дня і в цій же залі відбувся матуральний обід в пошану матурантів: Рома Савчин, Дана Кохановська, Ліса Стасюк, Соня Дарміграй, Юрій Пришляк, Олесь Саляк і Юрій Когутяк були ґрадуантами. Це скромне, але гарно влаштоване прийняття-обід почато молитвою, яку провів Владика Роберт Михаїл. При гарно накритих столах засіли матуранти, учителі, батьки та окремо запрошені гості-родини матурантів і представники організацій.

Привіти для абітурієнтів складали: Владика Роберт, о. митрат Михайло Борисенко, від Крайової Управи СУМ Микола Бачара, від Т-ва „Рідна Школа" д-р Білянюк, д-р Олександер Черник від УОК Центру, від СУК „Провидіння" привітання складав Іван Дубіль та вручив матурантам подарунки — „Українську Ікону" та „Історію України" о.д-ра Нагаєвського. Потім промовляли ще директор школи Богдан Тодорів та опікунка матуральної кляси Марія Кононенко. Від матурантів сердечно подякувала батькам та учителям Дана Кохановська.

На закінчення матурального обіду ведучий програмою Микола Бачара роздав всім матурантам подарунок від УНС — чек на суму 25 дол. для кожного з них, та проголосив, що Українська Щадниця (Юкрейніян Сейвінг енд Лоан Асс.) склала даток 100 дол. на НУШ. Це гарне родинне прийняття закрив молитвою о. митрат М. Борисенко.

Цього ж дня ввечорі в залі школи св. Йосафата в Філядельфії відбувся гарний і багатолюдний баль матурантів, на якому до танців пригравала оркестра „Червона Рута" із Сиракюз, Н.Й. Під час балю директор школи Боган Тодорів та опікунка матуральної кляси Марія Кононенко із окремою церемонією представила матурантів та їх ескорт і вручили абітурієнтам свідоцтва зрілости. Після представлення матурантів НУШ, представлено також матурантів школи українознавства і релігії УПЦ Св. Покрови в Філядельфії, після чого всім матурантам щиро ґратулювала та бажала успіхів у дальших студіях голова учительського збору при УПЦ св. Покрови п-і Євсєвська.

З нагоди матурального балю оркестра „Червона Рута" подарувала кожному абітурієнтові обох шкіл свою нову платівку. Цьогорічний баль НУШ пройшов надзвичайно успішно і був одною з кращих цього роду імпрез, на якій в більшості переважала наша молодь.